

JAVNE FINANCE

- **LITERATURA:**
- Stanovnik, T.: Javne finance, EF, Ljubljana, 2004.
- Setnikar-Cankar et al.: Ekonomija javnega sektorja s proračunskim financiranjem, FU, Ljubljana, 2005 (11. in 12. poglavje)
- Klun M.: Davčni sistem, FU, Ljubljana, 2007
- Spletne strani Ministrstva za finance
- MUSGRAVE Richard A., MUSGRAVE Peggy B.: Public Finance in Theory and Practice, fifth edition. New York: McGraw-Hill Book Company, 1989.
- IMF government statistics

VLOGA IN FUNKCIJE JAVNEGA SEKTORJA

- **Alokacijska funkcija** (alokacija tvorcev oziroma virov)
- Prerazdelitvena funkcija
- Stabilizacijska in regulacijska funkcija

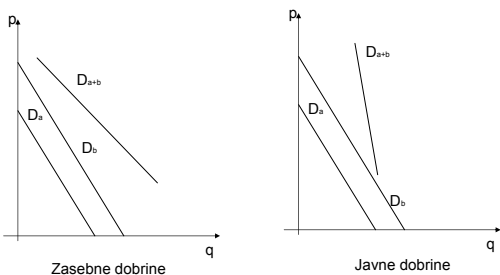
ALOKACIJA JAVNIH DOBRIN

- **JAVNA DOBRINA:**
  - Neizključljivost iz potrošnje
  - Nekonkurenčnost v potrošnji
- **LOČIMO:**
  - Čiste javne dobrine
  - Javne dobrine
  - Mešane dobrine
  - Meritorne dobrine

JAVNI SEKTOR

- Pridobiva prihodke večinoma prisilno od ekonomskih subjektov
- Dohodek se porablja za:
  - Transferje določenim skupinam
  - Financiranje in oskrbo določenih dobrin

POSEBNOST JAVNIH DOBRIN

POVPRAŠEVANJE PO MEŠANIH DOBRINAH

- Individualno povpraševanje se sešteva horizontalno in vertikalno
- **KRIVULJA KVAZIPOVPRAŠEVANJA** = individualna krivulja povpraševanja po javni dobrin (se je ne da zmeriti, ker posameznik skriva svoje motive)

NORMATIVNA TEORIJA ALOKACIJE JAVNIH DOBRIN

➤ Samuelsonova rešitev:

- Ena oseba določi svoj optimum, druga doseže maksimum ob tej omejitvi
- Optimum: dotik krivulje meje koristnosti in krivulje družbene indifferenčne krivulje

➤ Lindahlova rešitev:

- izhaja iz individualnih krivulj povpraševanja po javnih dobrin
- optimum: mejna koristnost potrošnje javne dobrine je enaka produktu cene, ki bi jo oseba plačala za javno dobrino in mejne koristnosti potrošnje zasebne dobrine

Primerjava rešitev

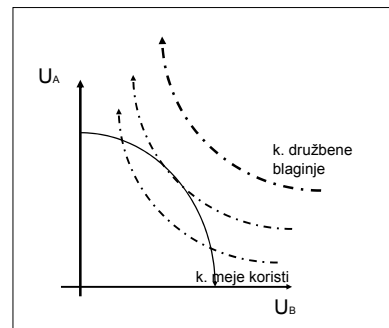
- Pri obeh rešitvah je učinkovitost dosežena, ko velja:

$$\sum MSS_{xG} = MST_{xG}$$

- Samuelson: določitev funkcij družbene blaginje
- Lindhal: sporazumevanje skupin o deležu cene, ki so jo pripravljeni plačati za javne dobrine

Samuelson-grafična rešitev

- Oseba A lahko maksimira svojo korist (dotik indifferenčne krivulje in krivulje možne potrošnje) ob dani fiksni koristnosti osebe B
- Vsi možni pari takih rešitev tvorijo MEJO KORISTNOSTI
- Ravnotežje oz. največjo učinkovitost dosežemo tam, kjer se dotikata krivulji meje koristnosti in krivulja družbene blaginje

Lindhalova rešitev

- Osebi A in B z danim dohodkom (R) kupujeta dve vrsti dobrin: javne (G) in zasebne (X)
  - $(h_A p_G) G + p X_A = R_A$
  - $(h_B p_G) G + p X_B = R_B$
- h je delež cene, ki jo je pripravljena oseba plačati za javno dobrino
- Dobimo agregatno povpraševanje v družbi, ravnotežje pa je v točki za katero se osebe sporazumejo (oz. Od deleža, ki so ga pripravljeni plačati za ceno javne dobrine)

JAVNA IZBIRA

- Mehanizem za alokacijsko funkcijo ni določen
- Arrow izrek o nemožnosti: funkcija družbene blaginje ni možna brez pogojev

POGOJI po ARROW-u

- Pogoj racionalnosti: popolnost (primerljivost) in tranzitivnost
- Pogoj neodvisnosti od irelevantnih alternativ
- Paretovo načelo: če posameznik preferira določeno izbiro jo tudi družba
- Pogoj neomejene domene: upoštevanje vseh individualnih preferenc
- Pogoj nediktatorstva

DAVKI- NAJPOMEMBNEJŠI JAVNI PRIHODKI

OBDAVČENJE

- Davčni in nedavčni prihodki
- Zaželene lastnosti davčnega sistema
  - Pravičnost
  - Čim manj poseganja v ekonomske odločitve
  - Čim manjši administrativni stroški
- Načela pravičnosti
  - dve osnovni:
    - Načelo horizontalne izenačenosti
    - Načelo vertikalne izenačenosti
  - dve davčni načeli:
    - Načelo koristi
    - Načelo ekonomske sposobnosti

Nezaželene oblike davkov

- Davki na intermediarne proizvode
- Kaskadni davki
- Davki na proizvode v državi izvoznici, namenjeni izvozu
- Carine
- Davek od dobička pravnih oseb zaradi diskriminacije med lastniškim in dolžniškim kapitalom

EKONOMSKI IN NEEKONOMSKI UČINKI DAVKOV

- Največ teoretičnih in empiričnih preveritev, je namenjenih vplivom davkov na:
  - delovno silo oziroma zaposlovanje ter
  - varčevanje oziroma investiranje;
  - na okolje.

DAVČNO PREVALJEVANJE

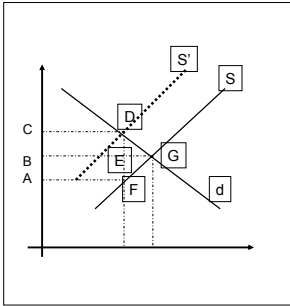
Procesu prilagajanja, ki poteka od točke zakonske incidence (uvedba davka) pa vse do ekonomske davčne incidence (dejansko znižanje dohodka zaradi uvedbe davka), rečemo davčno prevaljevanje.

Davčno prevaljevanje se najpogosteje pojavlja pri davkih na proizvode.

Govorimo o:

- prevaljevanju naprej
- prevaljevanju nazaj

PREVALJEVANJE v obe smeri

Davčni prihodek = ACDF
 Izguba potrošnika = BCDG
 Izguba ponudnika = ABGF
 Izguba družbene blaginje = DGF

PREVALJEVANJE nazaj

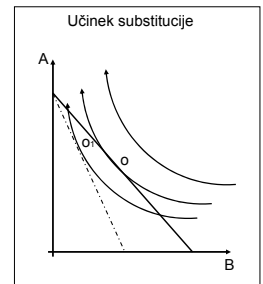
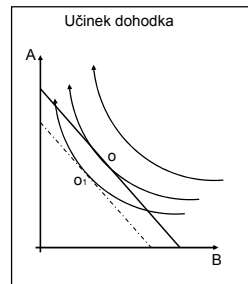
Breme davka v celoti nosi proizvajalec:

- ko je povpraševanje popolnoma elastično (krivulja je vodoravna)
- ko je ponudba popolnoma toga (krivulja je navpična)

Davčna obremenitev

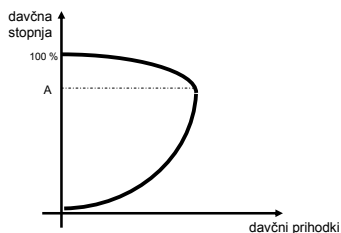
- Uvedba davka povzroči znižanje realnega dohodka = učinek realnega dohodka (pavšalni davki)
- Sprememba razmerja med cenami pa učinek substitucije
- Učinek substitucije povzroča **presežno davčno obremenitev**

Učinek dohodka in substitucije

Optimalno obdavčenje

- Lafferjeva krivulja kaže agregatne učinke davka

Optimalna obdavčitev dohodka

- Z vidika učinkovitosti je najbolj optimalen davek na dohodek glavarina (manjša pravičnost)
- **Stern**: optimalna davčna stopnja je višja:
  - Čim nižja je kompenzirana elastičnost ponudbe dela,
  - Čim višja je družbena averzija do dohodkovne neenakosti
  - Čim višje so neenakosti v dohodkih pred obdavčitvijo
  - Čim višje so zahteve po javnofinančnih prihodkih

Učinkovita obdavčitev proizvodov

- **Ramseyevo pravilo:** majhna sprememba davka povzroči enako proporcionalno zmanjšanje potrošnje tako, da potrošnik ostane na isti indiferenčni krivulji (slabost: obdavčeni bi bili proizvodi z nizko cenovno elastičnostjo: regresivnost)
- **Pravilo Corlett-Hague:** proizvode komplementarne prostemu času je treba obdavčiti bolj kot tiste, ki so prostemu času substitut

OSNOVNI DAVČNI POJMI

- davčna osnova
- davčna stopnja (PDS; MDS)
  - Proportionalen davek
  - Progresiven davek
  - Regresiven davek
- dejanska davčna stopnja
- davčne olajšave
  - Odbitek pred obdavčljivo osnovo
  - Znižanje davka
- davčna oprostitvev
- davčni izdatki
- davčni zavezanec
- davčni plačnik
- davčna utaja
- davčno izogibanje
- davki po odbitku
- davčni nadzor

DAVČNI SISTEM V SLOVENIJI

DAVČNI SISTEM V SLOVENIJI

- 1992: sprememba celotnega davčnega sistema (sprememba prometnega davka, uvedba dohodnine itd.)
- 1996: temeljita reforma organiziranja pobiranja davkov in nadzora nad plačevanjem davčnih obveznosti – nastanek DURS
- 1995: prve ekološke dajatve
- 1999: DDV in trošarine
- 2004: reforma obdavčitve dohodkov posameznikov in podjetij
- 2005 in 2006: popravki reforme iz leta 2004

TEMELJNA ZAKONODAJA

- ZDS
- ZDavP
- Davčna zakonodaja
- Pravo EU

DAVČNI POSTOPEK IN DAVČNA SLUŽBA V RS

Izhodišča davčnega postopka:

- obveznost posredovanja podatkov, ki so potrebna za ugotavljanje davčne obveznosti
- predpisani načini plačevanja posameznih vrst dajatev

odmerna odločba

samoobdavčitev

davek po odbitku

- ugotovitev davčne osnove z oceno

DAVČNA SLUŽBA V RS

Naloge davčne službe:

- varovanje interesov zavezancev
- odmera, obračunavanje in izterjava davkov
- vzdrževanja enotnega registra davčnih zavezancev
- davčni nadzor (kontrola in inšpekcijski pregledi)

Sestava DURS:

Generalni urad

Davčni uradi

Posebni davčni urad

DAVČNA SLUŽBA IN EU

- DURS je z vstopom v EU morala sprejeti tudi pravila, ki določajo sodelovanje davčnih uprav, in sicer pri:
  - obveščanju o dohodkih zavezancev,
  - pomoč pri izterjavi,
  - sistem VIES pri DDV.

JAVNE FINANCE V RS

Vrsta prihodka	06	05	Davčni prihodki (v %)		
			2006	2005	
Davčni prihodki	90,8	90,9	Davki na dohodek in dobiček	23,2	20,6
Nedavčni prihodki	4,9	5,3	Prispevki za socialno varnost	36,0	36,6
Kapitalski prihodki	1,3	0,9	Davki na plač.listo in del. silo	4,0	4,8
Prejete donacije in transferi	0,3	0,4	Davki na premoženje	1,6	1,6
			Davki na blago in storitve	31,2	36,0
			Davki na medn. transakcije	0,4	0,4
Sredstva EU	2,7	2,5			

DAVČNI PRIHODKI V EU, v % BDP

država	2005	država	2005
Avstrija	42,0	Irska	30,8
Belgija	45,5	Italija	40,6
Češka	36,3	Luxemburg	38,2
Danska	50,3	Nizozemska	38,2
Finska	43,9	Poljska	34,2
Francija	44,0	Portugalska	35,3
Nemčija	38,8	Slovaška	29,3
Grčija	34,4	Vel. Britanija	37,0
Madžarska	38,5	Švedska	51,3
		EU 27	37,4
		Slovenija	40,5

OBDAVČITEV DOHODKA FIZIČNIH OSEB V SVETU

- je eden od velike trojice davkov, vendar njegov delež pada
- za davčne potrebe se naštejejo vsi dohodkovni viri in zneski, dohodki se obdavčijo v praksi po načelu denarnega toka, ni pa obdavčen celovit dohodek

- **olajšave**
  - oblike (3)
  - skupini (2)

- **pristop** : celovit ali cedularen

- **enota obdavčenja**

- trendi

HAIG-SIMONSOVA definicija dohodka

- $Y = C + \Delta NW$
- Med dohodek se tako prišteva:
  - Pripisana najemnina
  - Delodajalčevi in delojemalčevi prispevki za socialno varnost
- Ožja definicija: $Y = E + rW + A$

DOHODNINA V RS

- zavezanci
- viri dohodnine (6)
- davčne osnove dohodnine
- akontacije dohodnine
- olajšave: standardne
posebne olajšave
- lestvica, razredi, progresija
- posebnosti in načini plačevanja

Lestvica, razredi in progresija

nad	do	stopnja
	7.187,60	16 %
7.187,60	14.375,20	1.150,02 + 27% nad mejo
14.375,20		3.090,67+ 41% nad mejo

Pavšal 20 evrov na panj

Viri in osnove

vir	dohodki	Osnove
Dohodek iz zaposlitve	iz delovnega razmerja, iz drugega pogodbenega odvisnega razmerja Malo delo	Bruto plača-prijspevki Bruto prejemki – 10%NS Bruto ostali prejemki
Dohodek iz dejavnosti	z opravljanjem dejavnosti	dobiček ali doh.- 25%NS (pod pogoji) Bruto honorar – 10%NS
Dohodek iz osnovne kmet. in gozd. dejavnosti		katastrski dohodek +subvencije 2xKD vinarjev in 1,5xKD oljkarjev Ali 70% NS Število panjev pri čebelarjih
Dohodek iz premoženja	Oddajanje v najem, prenos premoženjskih pravic	Najemnina -40%NS, AH -10%NS,
Dobički iz kapitala	-	-
Drugi dohodki	Vsi ostali, ki niso oproščeni	Npr. štipendija nad minimalno plačo

Olajšave

standardne	splošna olajšava	2.959,60 za nevzdrževane člane + 2.000 za dohodke do 6.800 EUR oz. + 1.000 za dohodke od 6.801 do 9.000
	posebne osebne olajšave	Invalidi: 15.824,35 Kulturniki in novinarji: 15% dohodka, največ 25.000 Občasno delo študentov: 2.959,60
		Starost nad 65 let: 1.273,69 Upokojenska: 13,5% odmerjene pok.
	olajšave za vzdrževane člane družine	2.183,76 na člana in se povečuje za nadaljnjega otroka
posebne	dodatno pokojninsko zavarovanje do določene višine (2.526,23) Možno nakazilo 0,5% odmerjene dohodnine za humanitarne namene	

Pasivni dohodki

- Ločeno obdavčeni, stopnja 20%
- Obresti: neobdavčen znesek 1.000 EUR
- Dividende
- Kapitalski dobički (prodaja nepremičnin in vrednostnih papirjev): davčna stopnja se znižuje vsakih 5 let za 5 odstotnih točk

Oproščeni dohodki

- Nagrade za izjemne dosežke
- Povrnitve stroškov
- Nekatere denarne pomoči in odškodnine
- Nekateri socialni transferi
- Dohodki uslužbencev v organih EU

Odmerna odločba

- informativni izračun dohodnine velja za davčno napoved, če davčni zavezanec v 15 dneh od dneva njegove vročitve nanj ne ugovarja.
- napoved mora zavezanec vložiti, če mu informativni izračun ni vročen do 31. maja tekočega leta, in to najpozneje do 30. junija za preteklo leto.
- vložitev napovedi za odmero dohodnine od prejetih obresti in dividend, kadar obresti ali dividende izplača oseba, ki ni plačnik davka - vložiti do 15. dne v mesecu za preteklo trimesečje
- Za obresti, ki presegajo 1.000€ do 28. 2.
- Za najemnine do 15. 1.

Kdaj ni treba vložiti napovedi

- če dohodki davčnega zavezanca, od katerih se plačuje dohodnina, ne presegajo splošne olajšave,
- Če dohodki poleg pokojnine (od katere v skladu z zakonom ni bila odtegnjena ali plačana akontacija dohodnine in davčni zavezanec pri akontaciji dohodnine ni uveljavljal posebne olajšave za vzdrževane družinske člane), ne presegajo 80 evrov.

DAVEK NA PLAČILNE LISTE

DAVEK NA IZPLAČANE PLAČE

Plačujejo ga vse fizične in pravne osebe, ki izplačujejo plače.

Osnova je bruto plača.

Stopnje: 0%-4,4% (prej 8,9)

POSEBNI DAVEK NA DOLOČENE PREJEMKE

Plačujejo ga zasebniki in podjetja, ki izplačujejo prejemke na podlagi pogodbe o delu.

Osnova: bruto izplačilo + povračila stroškov

Stopnja: 25%

Davek od dohodka pravnih oseb

- ne spada v veliko trojico, njegov delež upada zaradi konkurence in mobilnosti kapitala
- **davčna osnova** = dobiček

Razlogi za uvedbo:

Obdavčuje koristi od oblike organ. in javnih dobrin

Vmesna postaja za dohodnino

Obdavčuje rento lastnikov prod. faktorjev

KLASIFIKACIJA SISTEMOV DDPO

1. Sistemi, ki ne lajšajo dvojnega obdavčenja
2. Sistemi, ki na ravni podjetja lajšajo dvojno obdavčitev

Znižanje osnove

Dvojne stopnje davka

3. Sistemi, ki na ravni posameznika lajšajo dvojno obdavčitev

Vračunanje davka delno ali polno (imputacija)

Cedularni sistem (delne olajšave)

4. sistemi, ki popolnoma odpravljajo dvojno obdavčitev (ali na ravni posameznika ali na ravni podjetja)

DDPO

• incidenca:

kratki rok: ne   dolgi rok: da

• finančne odločitve

Neenako obravnavanje dividend in zadržanih dobičkov
Neenako obravnavanje lastniškega in dolžniškega financiranja

• davčne spodbude

Pospešena amortizacija   Investicijske olajšave

DDPO v RS

- **zavezanec:** pravna oseba
- **izvzetje:** RS, lokalne skupnosti, BS, nepridobitna podjetja
- **osnova:** dobiček
- **stopnja:** 20%, vendar približevanje do leta 2010; ter 0%
- **davčna izguba:** neomejeno pokrivanje
- **ugodnosti ob obdavčitvah** pri prenosu premoženja, ob zamenjavah kapitalskih deležev, ob združitvah in ob delitvah
- **skupinski davčni izkaz** ni več mogoč, lahko pa dobiček poslovne enote nerezidenta po določenih pogoji
- **obračun in plačevanje:** davčni izkaz do 31. 3., akontacije med letom

DDPO v RS

PRIHODKI

- **Zmanjšajo se za DB** iz tujine
- **Posebnosti:**
  - Transferne cene
  - Posojila delavcem
  - Dividende iz RS med povezanimi podj.
  - Dohodek plačan poslovnim enotam z obdavčenjem nižjim od 12,5%

ODHODKI

- Ne štejejo kazni, zamudne obresti ipd.
- Prodaja iz zalog po izbrani metodi
- AM (nižje stopnje od 2003)
- Transferne cene
- Povračila stroškov z delom
- 50 % stroškov reprezentance in nadzornega sveta
- 50% rezervacij, ki so naštete

DDPO V RS-olajšave

OLAJŠAVE (ne smejo presežati davčne osnove):

- Olajšava v višini 20 odstotkov za vlaganja v notranje **RinR** dejavnosti in za v nakup RinR storitev. Za zavezanca, ki opravljajo dejavnost na manj razvitih področjih države, je olajšava v višini 30 oziroma 40 odstotkov.
- olajšava za **zaposlovanje invalidov**, 50-70% izplačanih plač invalidom
- olajšava za **izvajanje praktičnega dela** v strokovnem izobraževanju.
- Ostala je **olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje** (pod določenimi pogoji)

DDPO V RS-olajšave

- **Olajšava za donacije.** Pri olajšavi za donacije je poleg olajšave v višini 0,3 odstotka obdavčenega prihodka +
- olajšava v višini do 0,2 odstotka obdavčenega prihodka davčnega obdobja zavezanca, za znesek izplačil v denarju in v naravi za kulturne namene in za takšna izplačila prostovoljnim društvom, ustanovljenim za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki delujejo v javnem interesu.

Davek na tonažo

- DDPO pod posebnimi pogoji za tiste, ki opravljajo promet z ladjami v mednarodnem pomorskem prevozu
- Osnova se določi z zneskom na dan poslovanja ladje in zneskom na neto tonaža ladje
- Stopnja: kot pri DDPO

Harmonizacija neposrednih davkov

- Obdavčenje fizičnih oseb:
  - Priporočila o obdavčenju svetovnega dohodka
  - leta 2003 sprejmeta direktiva, ki zahteva obdavčenje obresti
- Obdavčenje pravnih oseb:
  - Smernica o združitvah (predvsem skupen sistem obdavčitve pri združitvah, delitvah, prenos sredstev ipd.),
  - Smernici o obdavčitvi dividend, obresti in licenčin med povezanimi osebami.

DAVEK NA POTROŠNJO

- vpeljan na strani porabe, objektni davek

DELITEV:

- Splošni davek na potrošnjo (ad valorem) → DDV
- Selektivni davek na potrošnjo (ad valorem in količinsko)
  - alkoholne pijače
  - tobak in tobačni izdelki
  - naftni derivati
  - avtomobili

DDV

Stopnje davka na dodano vrednost v članicah EU, 2007

Država	Standardna	Nižja	Država	Standardna	Nižja stopnja
Avstrija	20	10/12	Italija	20	4/10
Belgija	21	6/12	Luksemburg	15	3/6/12
Danska	25	-	Nizozemska	19	6
Finska	22	8/17	Portugalska*	21	5/12
Francija	19,6	2,1/5,5	Španija	16	4/7
Nemčija*	19	7	Švedska	25	6/12
Grčija*	19	4,5/9	Velika Britanija	17,5	5
Irska	21	4,8/13,5			

DDV v RS

- Davčni zavezanec

• Osnova
celotno plačilo + trošarine, takse in dajatve, DMV

• Stopnje:
20%, 8,5%, 0%

- Oprostitev

Tabela 1: Davek na blago in storitve v državah članicah OECD (kot % BDP in kot % vseh davkov)

Država	v % BDP (po tržnih cenah)			v % vseh davkov		
	1980	1990	1999	1980	1990	1999
Avstrija	12,7	12,9	12,4	31,5	31,5	28,3
Belgija	11,6	11,6	11,6	26,2	26,1	25,4
Češka	-	-	13,1	-	-	32,5
Danska	17,0	16,4	16,3	37,4	33,6	32,5
Finska	13,2	14,8	14,3	35,7	32,6	31,0
Francija	12,7	12,4	12,3	30,4	28,4	26,8
Nemčija	10,3	9,8	10,6	27,1	26,7	28,0
Grčija	12,1	16,1	13,6	41,2	44,0	36,7
Madžarska	-	-	15,8	-	-	40,4

Table 2: Davek na blago in storitve v državah članicah OECD (kot % BDP in kot % vseh davkov)

Država	v % BDP (po tržnih cenah)			v % vseh davkov		
	1980	1990	1999	1980	1990	1999
Islandija	17,5	16,2	16,6	59,9	51,5	45,8
Irska	14,8	14,7	12,4	43,7	42,3	38,4
Italija	8,0	11,0	11,9	26,5	28,0	27,5
Luksemburg	8,8	10,8	11,6	21,0	24,8	27,8
Nizozemska	11,4	11,8	11,8	25,2	26,4	28,0
Norveška	15,1	14,9	15,5	35,4	35,6	37,2
Poljska	-	-	13,2	-	-	37,6
Portugalska	11,3	13,6	14,2	44,9	43,8	41,3
Španija	5,0	9,8	10,5	20,7	28,4	30,0

Table 3: *Davek na blago in storitve v državah članicah OECD (kot % BDP in kot % vseh davkov)*

Država	v % BDP (po tržnih cenah)			v % vseh davkov		
	1980	1990	1999	1980	1990	1999
Švedska	11,7	13,9	11,2	24,0	25,0	21,4
Švica	6,3	5,8	6,8	20,4	18,3	19,9
V. Britanija	10,3	11,2	11,7	29,2	30,8	32,3
ZDA	4,7	4,6	4,7	17,6	17,3	16,4
EU 15	11,4	12,7	12,4	31,0	31,5	30,4
Slovenija	-	-	16,5	-	-	40,1

SELEKTIVNI DAVKI NA POTROŠNJO

- pobirajo se v fazi proizvodnje ali uvoza
- povpraševanje po teh proizvodih je neelastično
- zelo regresivni

TROŠARINE V RS

Davčne osnove:

- tobak in tobačni izdelki (število in cena)
- energenti: gorivo (oktanska moč), plin in električna energija
- alkohol in alkoholne pijače (vsebnost alkohola)

Zavezanci:

- veliki
- mali (v letu 2002 odpravljen pavšal, če je opravljeno zapečatenje)

Oprostitve in vračila

- Oprostitve:
  - Diplomatska predstavništva ipd.
  - Alkohol kot surovina za zdravila, kis in nekatera živila,
  - Gorivo za letalski in pomorski promet
- Trošarine se vrne:
  - Tistim, ki so oproščeni
  - Izvoznikom
  - 50% za pogon mehanizacije (gradbena, kmetijska)

TROŠARINE IN VSTOP V EU

- Z ustrezno dokumentacijo se blago giblje znotraj EU brez omejitev, plačilo se izvrši šele ob prispetju v državo končnega potrošnika
- Pošiljatelj, ki je plačal trošarino lahko dobi vrnjeno
- Registracija (ne)pooblaščenih prejemnikov in davčnih zastopnikov, ki bodo uvažali trošarinske izdelke

POSREDNI DAVKI IN MEDNARODNA MENJAVA

• **načelo države uvoznice**
blago se obdavčuje po veljavni davčni stopnji uvoznice, davčni prihodki pripadajo uvoznici in davek je odmerjen v državi uvoznici, blago ima enako obravnavo kot domače, to privede do produkcijske učinkovitosti

• **načelo države izvoznice**
menjalna učinkovitost

- **v praksi stopnja 0% pri DDV**
(kljub temu so možne zlorabe)

Harmonizacija posrednih davkov v EU

- 1962: DDV splošni davek
- 1973: Italija zadnja uvede DDV in sprejeta 6. smernica kot osnova
- 1992: določene minimalne stopnje DDV (5 in 15%) in trošarin
- 2005: ideje o eni sami registraciji v EU

PREMOŽENJSKI DAVKI V RS

1. Davek od premoženja in davek na motorna plovila
2. Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča
3. Davka od prometa nepremičnin in vrednostnih papirjev
4. Koncesijske dajatve od iger na srečo
5. Davek na dediščine in darila

PREMOŽENJSKI DAVKI V RS

- **Davek na premoženje**
  - Zavezanec: lastnik ali uporabnik
  - Osnova: vrednost stavb
  - Olajšave
  - Stopnje: progresivne (stopničasta progresija)
- **NUSZ**: določajo občine

➤ Davek na promet nepremičnin

- **Zavezanec**: prodajalec, ustanovitelj ali prenositelj stavbne pravice, pri finančnem najemu najemodajalec, pri priposestovanju priposestovalec;
- **Osnova**: celotno plačilo;
- **stopnja**: 2%;
- **način**: davčna napoved v 30 dneh;
- **oprostitve**

➤ Davek na dediščine in darila

- **Zavezanec**: prejemnik
- **Osnova**: vrednost – splošna olajšava 5.000 € za premično premoženje
- **Stopnje**: progresivne (5-14, 8-17, 12-39)
- **Način**: odmera na podlagi sklepa o dedovanju

➤ Davek na plovila:

- **Zavezanec**: lastnik plovila daljšega od 5m (fizična, pravna oseba in nerezident, če ima vpisano plovilo v RS)
- **Osnova**: dolžina plovila in moč motorja
- **Stopnja**: pavšal+znesek na dolžino+znesek na moč
- **Oprostitve**: za plovila, ki so za opravljanje dejavnosti, policija, CURS ipd.
- **Znižanja**: starost plovila; določen najnižji znesek, ki ga je treba plačati

Davki na motorna vozila

➤ Davek na motorna vozila (DMV)

- Obdavčena so nova vozila+ stara če ni bil obračunan DDV + rabljena vozila, ki se prvič registrirajo v RS
- Zavezanec: proizvajalec, uvoznik, kupec pri rabljenem
- Izvzeti: družine, invalidi, diplomatska pred., športni ipd. + druge oprostitve
- Osnova = cena
- Lestvica: 1 – 13 % (nad 25.037,56 €)

➤ Davek na promet motornih vozil

- Obdavčen promet starih vozil, stopnja 5% na ceno

Davek od prometa zavarovalnih poslov

- Zavezanec: zavarovalnica
- Predmet obdavčitve: premoženjska in osebna zav.
- Oprostitve: obvezna zav., osebna daljša od 10 let, izven RS in pozavarovanja
- Osnova = premija
- Stopnja: 6,5%

Davki povezani z igrami na srečo

➤ Davek od iger na srečo

- Zavezanec: prireditelji (samoobdavčitev)
- Klasične:
  - Osnova: razlika med vrednostjo vplačil in izplačil
  - Stopnja: 5%
- Posebne:
  - Osnova: vplačila-dobitki
  - Stopnja: 18%

➤ Davek na dobitke od iger na srečo

- Zavezanec: dobitnik; osnova: vrednost dobitka; stopnja: 15%

PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST

- največja skupina dajatev
- plačniki: zaposleni, delodajalci in samozaposleni (4 skupine)
- osnove so enake za vse skupine prispevkov
- model blaginje, ki se uporablja v Sloveniji: bismarckov
- **PRISPEVKI V RS:**
  1. pokojninski in invalidski prispevek
  2. zdravstveni prispevek
  3. prispevki za porodniško varstvo
  4. zaposlovalni prispevek

stopnje

prispevek	delodajalci	delavci
1.	8,85%	15,5%
2.	6,56%+0,53%	6,36%
3.	0,10%	0,1%
4.	0,06%	0,14%
SKUPAJ	16,1	22,1

Pokojninski prispevki

Sestavljajo jih:

- prispevek zavarovancev
- prispevek delodajalcev
- prispevek za dobo s povečanjem
- prispevek za posebne primere zavarovanja

Osnova: zaposleni (bruto prejemki), ostali (ustvarjen promet)

Stopnje: različne za zavezance in delodajalce

Reforma v RS

Zdravstveni prispevek

Obsega:

zavarovanje za primer bolezni in poškodbe izven dela
(4 skupine pravic)

zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni
(2 skupini pravic)

Pravice:

- zdravstvene storitve,
- rehabilitacija in usposabljanje,
- plačevanje bolniške za odsotnost nad 30 dni,
- skupina zdravil,
- nujni prevozi, tehnični pripomočki,
- pogrebne, posmrtnine.

Ostali prispevki

Prispevki za porodniško varstvo

- Pravice:
  - Porodniška,
  - Starševski in otroški dodatek,
  - Oprema novorojenca

Zaposlovalni prispevek

- Pravice
  - Nadomestilo za brezposelnost

OKOLJSKE DAJATVE

- taksa za obremenjevanje voda;
- taksa za obremenjevanje zraka;
- taksa zaradi odlaganja odpadkov;
- taksa zaradi uporabe mazalnih olj in tekočin;
- obveznost prevzemanja odpadnih baterij in akumulatorjev;
- pristojbina za predelavo izrabljenih motornih vozil;
- dajatev zaradi starih bremen odpadne električne in elektronske opreme (začela se je obračunavati 1. 4. 2006).
- dajatev zaradi onesnaževanja okolja z odpadno embalažo (od 1. 4. 2006)
- dajatev zaradi onesnaževanja okolja z izrabljenimi gumami (od 1. 4. 2006).